

Lisa 1

Tugiteenused asendus- ja perekodudele Tehniline kirjeldus

1. Taustakirjeldus ja hanke eesmärk

Iga laps peaks elama kodus, oma pere juures. Kahjuks ei ole see alati võimalik. On olukordi, kus vanemad ei tule ka hoolimata abistavatest teenustest lapse kasvatamisega toime, kodune keskkond on lapsele ohtlik ning laps tuleb perest eraldada. Kui laps ei saa mingil põhjusel edasi oma sünniperes elada, siis on Eestis olemas kolm võimalust:

- lapsele eestkostja määramine, kes võtab lapse enda perre kasvatada ning on tema seaduslik esindaja (reguleerib perekonnaseadus (PKS));
- asendushooldusteenusele suunamine - teenuse osutaja on hoolduspere, perekodu või asenduskodu, lapse seaduslik esindaja on kohalik omavalitsus (reguleerib sotsiaalhoolekande seadus (SHS))
- lapse uude perekonda lapsendamine – laps on samaväärne pereliige nagu bioloogilised lapsed (reguleerib perekonnaseadus (PKS)).

Asendushooldusteenus – kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on pika- või lühiajaliselt lapse heaolu ja õiguste tagamine, lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnaste elutingimuste võimaldamine, lapsele turvalise ja arenguks soodsa elukeskkonna loomine ning lapse ettevalmistamine võimetekohaseks toimetulekuks täisealisena. Asendushooldusteenuse osutaja on hoolduspere, perekodu või asenduskodu (SHS § 45⁵).

Perekodu – asendushooldusteenuse osutaja, kes osutab teenust kuni kolme perevanemaga peres, kus on samal ajal kuni kuus last (SHS § 45⁷).

Asenduskodu – asendushooldusteenuse osutaja, kes osutab teenust kasvatajatega peres, kus on samal ajal kuni kuus last (SHS § 45⁸).

Järelhooldusteenus – kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on asendushoolduselt ja eestkostelt lahkuva isiku iseseisva toimetuleku ja õpingute jätkamise toetamine (SHS § 45¹⁵). Järelhooldusteenust võib osutada ka pere- või asenduskodu.

1.06.2020 elas Eestis asutusepõhisel **asendushooldusel** ehk pere- ja asenduskodudes **804 last** (neist perevanematega perekodudes 517 ja kasvatajatega asenduskodudes 287 last). **Hooldusperedes** elas 1.06.2020 seisuga **134 last**. 2019. aasta detsembris oli **eestkostel 1399 last ja noort**, kellest 1272 on alaealised ja 127 18-aastased või vanemad.

Eestis on kokku 39 pere- ja asenduskodu. Pere- ja asenduskodudes töötas 2019. aasta lõpu seisuga kokku 232 kasvatajat, 212 perevanemat, 69 muud otseselt lastega tegelevat töötajat (kasvataja ja perevanema abilised, tugispetsialistid), lisaks asutuste juhid.

Käesolevas hankes soovib hankija tugiteenuste osutamist **kõigile Eesti pere- ja asenduskodudele**. Teenused on vajalikud, et vältida asendus- ja perekodude töötajate läbipõlemist ja sellest tingitud personali voolavust. See omakorda tähendab pere- ja asenduskodus viibivate laste jaoks püsivamat ja stabiilsemat elukorraldust. Samuti aitavad

tugiteenused töötajatel leida lahendusi keerulistes olukordades ning kokkuvõttes parandada asendushoolduse kvaliteeti.

2. Teenuste kirjeldus

2.1 Hankega tellitakse järgmiste teenuste osutamist: individuaalne supervisioon, grupisupervisioon, juhendatud perevestlus.

2.2 Grupisupervisioon

2.2.1 Grupisupervisioon on grupinõustamine, milles kasutatakse erinevaid kogemuse läbitöötamise meetodeid. Supervisiooni peamiseks eesmärgiks on inimeste tööressursi taastamine ja areng. Supervisiooni teemadeks võivad olla konkreetsed juhtumid, inimestevahelised suhted, probleemid seoses keskkonna, rollide, eesmärkidega, elamused ja emotsioonid seoses laste kasvatamisega. Supervisiooni viib läbi selleks vajaliku ettevalmistusega inimene.

2.2.2 Ühe kohtumise pikkus on vähemalt 180 minutit (jaguneb 1,5h ja 1,5h).

2.2.3 Grupisupervisiooni võib läbi viia nii ühest asutusest kui mitme erineva asutuse töötajatest koosnevale grupile.

2.2.4 Eraldi viiakse läbi grupisupervisioonid asutus- ja perekodude juhtidele.

2.2.5 Teenused toimuvad üldjuhul pere- või asenduskodu ruumides. Juhtide supervisiooni ruumid tagab Täitja.

2.2.6 Grupisupervisioonid toimuvad üldjuhul silmast silma kontaktkohtumisena. Juhtide supervisioonid võivad põhjendatud juhtudel toimuda ka veebipõhiselt.

2.2.7 Grupisupervisiooni rahastatakse ühe kohtumise ühikuhinna põhiselt. Ühe kohtumise hind selgub hanke tulemusena. Kui ühe kohtumise pikkus on rohkem kui 180 minutit, ei suurene seetõttu kohtumise eest makstav tasu.

2.3 Individuaalne supervisioon

2.3.1 Individuaalne supervisioon on nõustamisprotsess, mille käigus superviisor aitab superviseeritaval analüüsida ennast ja enda toimimisviise, saada toetust, leida uusi lahendusi keerulistele olukordadele. Superviisor jõustab inimest läbi ressursside leidmise ja toetab muutuste tegemist oma käitumises.

2.3.2 Individuaalse supervisiooni sihtgrupiks on asendus- ja perekodude perevanemad, kasvatajad, tugispetsialistid, juhid jt laste kasvatamise ja arendamise eest vastutavad töötajad.

2.3.3 Individuaalse supervisiooni teenuseid osutatakse üldjuhul silmast silma kohtumisena.

2.3.4 Individuaalse supervisiooni teenuseid rahastatakse akadeemilise tunni (45 minutit) põhiselt. Ühe teenusetunni hind selgub hanke tulemusena.

2.3.5 Individuaalse supervisiooni maksimaalne maht isiku kohta on kolm kohtumist lepinguperioodi jooksul. Teenust võib osutada suuremas mahus vaid juhul kui Tellija on andnud nõusoleku teenuse mahu suurendamiseks kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

2.4 Juhendatud perevestlused

2.4.1 Juhendatud perevestlus on vestluse harjutamine või praktiline vestlus, mille viib läbi superviisor ühe asendus- või perekodu perevanemate/kasvatajatega. Perevestlus võib toimuda kas ilma laste kohaloluta või laste osalusel.

- 2.4.2** Juhendatud perevestluste eesmärk on väärtushinnagute suunamine selliselt, et asendus- või perekodus areneks rääkimise kultuur ning perevanemate ja kasvatajate soov, julgus ja oskused lastega/noortega erinevatel teemadel rääkida.
- 2.4.3** Juhendatud perevestlus võib olla suunatud ühele või mitmele konkreetsemale eesmärgile asendus- ja perekodu töötajate kompetentside arendamisel:
- 2.4.3.1 Kontakti saavutamise ja hoidmise oskuste arendamine erinevas vanuses lastega;
  - 2.4.3.2 Lastega/noortega rääkimise oskuste arendamine (erinevad meetodid);
  - 2.4.3.3 Lastega/noortega konfliktide ennetamise ja lahendamise oskuste arendamine (sh nt vabandamise tähtsuse teadvustamine täiskasvanu poolt, konfliktid teismelistega);
  - 2.4.3.4 Tunnete väljendamise vajaduse teadvustamine ja väljendamise harjutamine;
  - 2.4.3.5 Üksteise aktsepteerimine ja austamine võrdsete osapooltena suhtlusolukorras.
- 2.4.4** Juhendatud perevestlust osutatakse silmast silma kohtumisena. Ühe kohtumise pikkus on vähemalt 90 minutit (1,5 tundi).
- 2.4.5** Juhendatud perevestlust rahastatakse ühe kohtumise ühikuhinna põhiselt. Ühe kohtumise hind selgub hanke tulemusena.
- 2.4.6** Juhendatud perevestluseid osutatakse juhul kui Tellija edastab Täitjale vastava tellimuse. Konkreetse asendus- või perekodu puhul lepitakse perevestluste maht ja fookused kokku Täitja ja Tellija vahel. Täitja peab tagama perevestluse läbiviimise hiljemalt 7 päeva jooksul Tellija kontaktisikult vastava e-kirja saamisest v.a. juhul kui Tellijaga on kokku lepitud hilisem tähtaeg.

3 Teenuste korraldamine ja protsess

3.1 Nõuded täitja meeskonnale

3.1.1 Täitjal peab olema teenuse korraldamiseks projektijuht, kes vastutab kogu hankelepingu perioodil lepingukohaste tegevuste elluviimise eest ning vähemalt 15 superviisorit, kes osutavad teenuseid.

3.1.2 Täitja projektijuht peab vastama järgmistele nõuetele:

3.1.2.1 Vähemalt Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tasemele 6 vastav hariduslik kvalifikatsioon (bakalaureusekraad või rakenduskõrgharidus)

3.1.2.2 Vähemalt 1 kuu pikkune projektijuhtimise kogemus.

3.1.3 Kõik superviisorid peavad vastama kõikidele järgmistele nõuetele:

3.1.3.1 On läbinud superviisori väljaõppe vastavalt ANSE (Association of National Organisations for Supervision in Europe) standardile või samaväärsele standardile ning omab vastavat tunnistust;

3.1.3.2 Omab kogemust superviisorina kokku vähemalt 4 superviisiooniprotsessi läbiviimisel, seejuures loetakse üheks superviisiooniprotsessiks protsessi, mis hõlmab 1) individuaalset superviisiooni vähemalt 4 kohtumisega või 2) grupisuperviisiooni vähemalt 2 kohtumisega. Seejuures peab superviisoril olema kogemus nii individuaalse kui grupisuperviisiooni läbiviimisel.

3.1.4 Meeskonnas peab olema vähemalt 3 superviisorit, kes on suutelised superviisiooni läbi viima vene keeles.

- 3.1.5 Taitja korraldab teenuse osutamise superviisori poolt, kes vastab hanke alusdokumentides kirjeldatud kvalifikatsiooninõuetele.
- 3.1.6 Taitja võib kaasata lepingu täitmisse isikuid, kes ei ole pakkumuse esitamise ajal pakkuja meeskonnas. Taitja esitab enne täiendava isiku kaasamist lepingu täitmisse hankijale vastava isiku CV ja vajadusel kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid. Isik võib asuda lepingu alusel teenuseid osutama pärast hankijalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kinnituse saamist. Tellijal on õigus teha Taitjale ettepanekuid täiendavate meeskonnaliikmete kaasamise osas.
- 3.1.7 Taitja tagab, et spetsialistid ei avalikusta konfidentsiaalset infot ilma äärmise vajaduseta, ning samas ka tunnevad ja järgivad lastekaitse põhimõtteid ning abivajavast lapsest teatamise kohustust. Taitja tagab, et superviisorid lähtuvad teenuste osutamisel riiklikest suundadest asendushoolduse valdkonna arendamisel, asendushooldusteenuse eesmärgist, laste õigustest ja huvidest ning lastekaitse põhimõtetest.

3.2 Teenuste protsess

- 3.2.1 Taitja võtab individuaalselt ühendust kõigi pere- ja asenduskodudega ning lepib kokku grupisupervisioonide toimumise.
- 3.2.2 Taitja esitab Tellijale superviisorite nimekirja pere- ja asenduskodude kaupa (kõik teenuseid vajavad pere- ja asenduskodud peavad olema superviisoritega kaetud ning märgitud peab olema, kas superviisorid osutavad teenuseid eesti ja/või vene keeles).
- 3.2.3 Taitja tagab, et teenuste osutamisel arvestatakse superviisorite tööjaotusega selliselt, et igas pere- ja asenduskodus osutatakse teenust keeles, mis on selles asutuses peamiselt kasutatav keel.
- 3.2.4 Taitja annab asendus- ja perekodudele teada, et individuaalse supervisiooni või erakorralise grupisupervisiooni saamiseks pöörduks asendus- või perekodu esindaja taitja kontaktisiku poole. Individuaalse supervisiooni või erakorralise grupisupervisiooni aeg lepitakse kokku osapoolte vahel
- 3.2.5 Kui lepingu täitmise ajal esineb vääramatu jõu asjaoludel täitmise takistus, nt koroonaviiruse (haigus COVID-19) puhang ja levik või esinevad muud inimeste tervise ja ohutu elukeskkonna tagamise vajadusest tingitud põhjused, mistõttu ei osutu võimalikuks tööde teostamine lepingus nimetatud tingimustel, võib teenust osutada sellel perioodil telefoni või interneti teel. Tegevuse toimumise tõendamiseks võib Taitja sel perioodil esitada teenuseosutaja ja/või teenust läbi viiva spetsialisti allkirjaga nimekirja teenusel osalejate kohta. Taitja teavitab tellijat esimesel võimalusel kirjeldatud olukorra tekkimisest.

3.3 Pere- ja asenduskodude olukorra kaardistamine pärast tugiteenuste osutamise lõpetamist

- 3.3.1 Teenuse pakkuja kaardistab olukorra pere- ja asenduskodudes pärast hankelepingu alusel tugiteenuste osutamise lõpetamist. Teenuse pakkuja hindab, kas algselt kavandatud eesmärgid ja tegevusplaan oli realistlik ning täitis oma eesmärgi, kas tegevused said ootuspäraselt läbi viidud, kas ajakava oli toimiv, samuti esitab ülevaate selle kohta, mis läks hästi/ootuspäraselt ja mida erinevad osapooled oleks võinud teha teisiti, millised olid teenuste osutamist takistavad tegurid.
- 3.3.2 Samuti esitab teenuse osutaja lõpp-aruande, mis sisaldab teenuse osutaja hinnangut antud hanke raames teostatud tugiteenustele iga pere- ja asenduskodu kohta eraldi. Lõpparuanne peab sisaldama vähemalt järgmist infot:
  - 3.3.2.1 sihtrühma vajaduste kaardistuse ülevaade (ootused ja tulemus),
  - 3.3.2.2 hinnang toimunud tugiteenustele

3.3.2.3 tuleviku vajadused iga teenuse lõikes ning iga pere- ja asenduskodu kohta eraldi.